

Referat fra møtet i fellesorganet (COMIX) i Justis- og innenriksrådet 3. mars 2014

Av justisrådene Astrid Solhaug, Torill Myhren og Thomas Hansen ved EU-delegasjonen

Agendapunkt 1: Direktiv for behandling av personopplysninger i politi og straffesaksjeden.

I tråd med innhold i [dokument 6799/14](#) om direktivet som inngår i den såkalte «personvernpakken» ga formannskapet en orientering om status for arbeidet. Ingen land tok ordet under agendapunktet.

Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and the free movement of such data (**First reading**)
Interinstitutional File: 2012/0010 (COD)

6799/14 DATAPROTECT 32 JAI 108 DAPIX 28 FREMP 31 COMIX 113
CODEC 514

Agendapunkt 2/3: orienteringssaker «Migratory pressures: trends and outlook» og Task Force Mediterranean (TFM).

De to punktene på dagsorden ble behandlet under ett.

Formannskapet innledet. Ulovlig migrasjon står høyt på den politiske dagsorden. Viktig å markere alvorret forbundet med migrasjonsbølger. Situasjonen når det gjelder ulovlig migrasjon er ikke blitt bedre, mange mennesker nøler ikke med å risikere livet på farefulle båtturer over Middelhavet. Saken krever full oppmerksomhet. Det ble vist til ministermøtet 5. desember 2013 hvor Task Force Mediterranean (TFM) ble diskutert og 37 tiltak ble foreslått. Nå er det på tide å mobilisere til handling. Kommisjonen må sørge for tydelige tidsrammer for gjennomføring av tiltakene.

Europakommisjonen orienterte. Det ble registrert 107 360 migranter i fjor. Dette er en økning, men færre enn under den arabiske våren. De fleste kommer via Libya og Egypt, men det er også notert en økning via sub-Sahara. EUs grensebyrå Frontex spiller en avgjørende rolle i EUs arbeid for å håndtere migrasjonsstrømmene. Forbedret grensekontroll på landegrensen mellom Tyrkia og Hellas har skapt større press på sjøgrensene. Både Bulgaria og enkelte greske øyer er sterkt berørt. Syria – ingen tegn til at strømmen minker. Ulovlig passering av grensen fra Serbia er stor, men noe mindre i det siste. Man ser virkningen av Poseidon- og Hermes-operasjonene i regi av Frontex. Etterretningsinformasjon har økt, men etterforskning/etterretning av bakmenn og fasilitører må forbedres. Nødvendig med liaisoner i Libya og Tyrkia.

Når det gjelder TFM, må man slå sammen ressurser fra medlemsland, Kommisjonen og byråene. Man må anmode medlemslandene om å følge opp og intensivere samarbeidet med tredjeland. Mobility Partnership med Tunisia er inngått og man venter på å inngå slikt med Jordan.

Kommisjonen redegjorde for hva som er gjort etter at TFM ble opprettet. Av de viktigste punktene kan nevnes;

- dialog med Øst-Afrika om menneskesmugling,
- bistand til Libya for kontroll av egne havner og sjøgrenser,
- «Regional Protection Programmes», herunder European Asylum Support Office (EASO) sitt samarbeid med Jordan, Marokko og Tunisia,
- Informasjonskampanjer om farene ved å legge ut på havet i dårlige båter,
- samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger og International Organization for Migration (IOM) om pilotprosjekt på Afrikas Horn,
- Europol-etterforskning har bidratt til å avdekke navn og telefonnummer på fasilitører,
- Støtte til Frontex joint operations. Frontex er bedt om å intensivere grenseovervåkning,
- Eurosur viktig, bevilget åtte millioner euro for å styrke pågående operasjoner. Viktig med presis informasjon for at Frontex skal kunne foreta nødvendig koordinering,
- Early warning – art 33 Dublin – viktig instrument for solidaritet,
- EASO og Eurema-prosjektet viktig

European Asylum Support Office (EASO) orienterte om at vi i 2013 så det høyeste antall asylsøkere til EU på mange år. Økning også i januar 2014. Syriske borgere største enkeltkilde. Ikke overraskende, men viktig å notere seg. Vest-Balkan største region med hensyn til antall flyktninger. 18 medlemsstater har syriske flyktninger blant topp tre antall, men Sverige, Tyskland og Bulgaria har mottatt flesteparten. Hittil har tilnærmet 100 prosent av de syriske flyktningene fått innvilget opphold, det vil si enten beskyttelse, humanitært opphold eller opphold på annet grunnlag.

For Italia har situasjonen vært ganske stabil siden 2011. Bulgaria har vært utsatt for et enormt press. Kan ikke forvente at et enkelt land kan håndtere slik økning i asylsøkerantallet på kort tid. Det har vært avdekket alvorlige mangler ved systemene, men situasjonen har forbedret seg vesentlig siden slutten av 2013 takket være innsats fra mange parter. Screening av asylsøkere er relativt velfungerende, det elektroniske fingeravtrykkregisteret Eurodac har fungert, og Bulgaria har foretatt visse nødvendige lovendringer for å kunne strømlinjeforme asylprosessen. De fleste mottak er tilfredsstillende, to mottak er fortsatt svært mangelfulle og trenger akutt forbedring, men mange er også gode. Det er vist stort engasjement fra Bulgarias side for å forbedre situasjonen og mye er endret på fire måneder. EASO takker alle som har bidratt til å forbedre situasjonen.

Frontex har notert tre generelle funn;

- Stadig økning av syriske flyktninger, kommer hovedsaklig via Nord-Afrika; Egypt og Libya.
- Økning over Vest-Balkan, særlig grensen Serbia –Ungarn
- Økning i anklager mot grensevakter for menneskerettighetsbrudd. Dette må etterforskes grundig. Etterretningsinformasjon tyder på at det også kan være falske anklager fra fasilitører.

I 2013 er det registrert en økning i flyktningeantallet på 48 prosent i forhold til året før. Dette er samme nivå som i 2009 og 2010. Det som imidlertid er nytt er at flesteparten i fjor kom sjøveien. Tre hovedruter; Det sentrale Middelhavet, Det østlige Middelhavet og Vest-Balkan. Nesten 300 prosent økning over det sentrale Middelhavet siden 2012. Nedgang i østlige landegrenser, og det laveste antall over landegrensen til Hellas siden 2009 (-33 prosent). Over Vest-Balkan er økningen på over 200 prosent fra 2012, men nedgang fra juli og utover. Svak økning fra Albania (5 prosent) til Hellas, og fra Marokko til spanske enklaver (Ceuta og Melilla), ca. 7 prosent. Fra Albania og nordover er det registrert en økning på 59 prosent.

Hovednasjonaliteter som krysser grensen på ulovlig måte; Syria, Eritrea, Afghanistan og Albania.

Eritreere – kommer hovedsakelig over det sentrale Middelhavet via Libya og Egypt, Afghanere, trenden er minkende, ofte dobbeltregistrering på grunn av sekundærbevegelser. Albanere, høyt antall, men vesentlig lavere enn da visa-liberalisering ble innført. Fasilitører; minkende bruk av ulovlige kanaler, men økning i misbruk av lovlige kanaler, for eksempel ved bruk av falske identitets- og reisedokumenter. Bakmennene kan på denne måten operere på avstand.

Europol har deployert flere spesialister. Samarbeider tett med Frontex. Ser fram til rapporten fra Europakommisjonen om oppfølging av TFM. Europol jobber med hurtig gjennomføring av hovedsaker; fokus på alvorlig organisert kriminalitet. Europol støtter medlemslandenes etterforskning med felles operasjonelle team. Kommisjonen har allokert spesielle midler til dette formål. Europol inviterer de som er mest berørt til å vurdere anmodning om bistand fra Europols spesialister på ulovlig migrasjon. Europol besitter kunnskap om fasilitører, og vil henvende seg til medlemsland som er mest berørt for å få til bedre samarbeid. Europol ønsker å gi full støtte til medlemsland.

European External Action Service (EEAS) har inngått dialog med tre land med tanke på mobilitetspartnerskap. Det er viktig med tiltak for bedre økonomisk vekst i utviklingsland. "Good governance" er en viktig hjørnestein for å kunne endre situasjonen til det bedre. Kapasitetsbygging – også viktig, særlig i sikkerhetssektoren – for eksempel bistand til grenseforvaltning til Libya. Samarbeid med andre aktører helt nødvendig for å kunne lykkes; har utmerket samarbeid med Frontex. Svært viktig å fokusere på overholdelse av menneskerettighetene i alt samarbeid.

Norge uttrykte fortsatt vilje til å bidra i det videre arbeidet med å redde menneskeliv til sjøs gjennom en mer aktiv politikk for å forebygge de grunnleggende årsakene til migrasjon i opprinnelseslandene. TFM er rammen for bidrag fra norsk side og man imøteser den kartlegging av ressurser og tiltak som nå skjer i regi av Europakommisjonen. Situasjonen krever tiltak på kort og lang sikt, men det bør gis prioritet til forebyggende tiltak i områder sør og sørøst for Middelhavet. Slike tiltak kan inkludere institusjonsbygging og tiltak som understøtter politisk stabilitet og økonomisk vekst. Når det gjelder tiltak av mer umiddelbar art er det nå svært viktig at potensialet tas ut og at eksisterende instrument benyttes i full bredde. Videre bør byråer som EASO og Frontex styrkes, gjerne også med norske bidrag.

Agendapunkt 4: Eventuelt (AOB)

1. Informasjon om situasjonen i Ukraina.

Kommissær Cecilia Malmström orienterte om at det pågår et rådsmøte for EUs utenriksministre, men ønsket nå å fokusere på innenriksområdet. Blant annet nevnte hun muligheten for en akselerert prosess for visa-liberalisering med den nye regjeringen i Ukraina. Vi må også vurdere mobilitetspartnerskap. Situasjonen kan forverres ytterligere og kan i så fall resultere i en omfattende migrasjonsstrøm fra Ukraina til EU. Kommissæren oppfordret til at vi må stå klare til å støtte Ukrainas naboland i EU for å håndtere en slik situasjon, og forsikre oss om at vi har tilstrekkelig mottakskapasitet. Europakommisjonen vil støtte medlemsstatene med å håndtere situasjonen og en eventuell eskalering på beste mulige måte.

European External Action Service (EEAS) orienterte om at G8-landene ga en uttalelse dagen før rådsmøtet. Man tilstreber fortsatt å finne en løsning gjennom forhandlinger. Situasjonen på Krimhalvøya er bekymringsfull. EU må være forberedt på at det kan være behov for et langsiktig engasjement i justis- og sikkerhetssektoren i Ukraina.

Formannskapet avrundet diskusjonen ved å si at de ikke ønsket å gi noen oppsummering før vi kjenner utfallet av rådsmøtet for utenriksministrene.

2. Informasjon fra formannskapet om aktuelle lovforslag.

Formannskapet orienterte kort om status for følgende lovsaker:

- a. *Draft Decision of the European Parliament and of the Council introducing a simplified regime for the control of persons at the external borders based on the unilateral recognition by Croatia and Cyprus of certain documents as equivalent to their national visas for transit through or intended stays on their territories not exceeding 90 days in any 180-day period and repealing Decision No 895/2006/EC and Decision No 582/2008/EC of the European Parliament and the Council [First reading]*

Formannskapet orienterte om at saken ble behandlet i COREPER 5.2.14. Europaparlamentet vil votere i april og rettsakten forventes formelt vedtatt før parlamentsvalget.

- b. *Draft Regulation of the European Parliament and of the Council amending Council Regulation (EC) No 539/2001 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders and those whose nationals are exempt from that requirement (amendment to Annexes) [First reading]*

Formannskapet orienterte om at saken ble behandlet i COREPER 5.2.14. Saken gjelder hvilke land som er flyttet fra negativlisten til positivlisten. En overflytting gir ikke automatisk visumfrihet, det må inngås visa waiver-avtaler, og sørges for

resiprositet. Når det gjelder Peru og Columbia skal Europakommisjonen gjennomføre en eller flere vurderinger før visumfrihet kan gjennomføres. Ny artikkel i rettsakten som gir retningslinjer for Europakommisjonens vurdering(er). EU-parlamentet har foretatt preliminær votering, men skal ha avstemning i april.

- c. *Draft Regulation of the European Parliament and of the Council amending Council Regulation (EC) No 539/2001 listing the third countries whose nationals must be in possession of visas when crossing the external borders and those whose nationals are exempt from that requirement (Moldova) [First reading]*

Formannskapet orienterte om at saken ble behandlet i COREPER 20.12.13. LIBE-komiteen voterte 20. februar 2014. Klart for formelt vedtak, forhåpentligvis i april.

- d. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing rules for the surveillance of the external sea borders in the context of operational cooperation coordinated by the European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union [First reading]*

Formannskapet understreket viktigheten av Frontex' koordinering av operasjoner langs sjøgrensene. Det har vært klar enighet mellom lovgiverne om at Frontex må styrkes i så måte. Monitoreringen ved sjøgrensene er sentralt i kampen mot illegal migrasjon. Beskyttelse og sikkerhet er kjerneprinsipper, og vi må vise solidaritet med medlemsstatene med det største presset mot sine sjøgrenser. Et lovforslag for en felles EU-tilnærming ble presentert av Europakommisjonen sent i fjor vår. Formelt vedtak antas å fattes i april.

- e. *Smart Borders Package:*

- *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing an Entry/Exit System (EES) to register entry and exit data of third country nationals crossing the external borders of the Member States of the European Union [First reading]*
- *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a Registered Traveller Programme [First reading]*
- *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EC) No 562/2006 as regards the use of the Entry/Exit System (EES) and the Registered Traveller Programme (RTP) [First reading]*

Formannskapet presenterte pakken. Mange viktige prinsipielle spørsmål, for eksempel tilgang for rettshåndhevende myndigheter og etableringen av to omfattende IT-systemer som vil være kostnadskrevende. COREPER besluttet i februar at det skal igangsettes en

studie og et pilotprosjekt med støtte fra IT-byrået eu-LISA. Man håper å oppnå enighet om lovforslagene i midten av 2016.

3. Implementering av det finansielle innenriksprogrammet for perioden 2014-2020.

Kommissær Malmström orienterte om status for implementeringen av det finansielle rammeverket. Det gjennomføres plenumsstemning i EU-parlamentet 12. mars. Det nye rammeverket er et mer effektivt instrument enn tidligere program. Fondsstrukturen er forenklet og de administrative konsekvensene blir mindre. En mer resultatorientert tilnærming. Det etableres nasjonale flerårige programmer. Det er gjennomført dialog mellom Europakommisjonen og medlemslandene om de nasjonale programmene. Neste steg blir at medlemslandene skal presentere sine programmer for Europakommisjonen. Arbeidsprogrammet for 2014 er under arbeid. Den nye mekanismen for kriseassistanse vil gjøre det enklere å respondere på akutte kriser eller endringer i situasjonen underveis i den flerårige budsjettperioden.

4. Informasjon fra Sveits om folkeavstemningen 9. februar 2014 om å begrense masseinnvandring.

Sveits' innenriksminister orienterte om folkeavstemningen 9. februar som vil innebære endringer i Sveits' migrasjonspolitik. Det skal opprettes kvoter for alle tillatelser under migrasjonslovgivningen. Dette må ses i sammenheng med høye migrasjonsnivåer de siste årene. Utenlandske borgere utgjør nå 23 prosent av befolkningen i Sveits, av disse er om lag 2/3 fra EU-land. Myndighetene har tre år på seg til å implementere nytt regelverk som følger av folkeavstemningen. Alle avtaler med EU vil forbli uendret frem til da og fri bevegelse vil praktiseres for fullt som i dag. Man søker også en løsning for fri bevegelse mellom Sveits og Kroatia, EUs siste medlemsland, og jobber for dette i samarbeid med Kroatia selv og EU. Sveits ønsker å gå i dialog med sine partnere om veien videre, Sveits og EU har felles interesser og de ønsker et fortsatt tett samarbeid. Ministeren understreket at Schengen og Dublin ikke var inkludert i forslaget det ble stemt over, samarbeid innen disse områdene skal dermed ikke påvirkes av folkeavstemningen.

Kroatias innenriksminister tok ordet og uttrykte full respekt for den indre politikken i Sveits. De håper likevel på å fortsette forhandlingene om fri bevegelse også mellom Sveits og Kroatia, så ikke Kroatia blir et uskyldig offer for folkeavstemningen. De forventer vellykket utfall av de pågående forhandlingene i løpet av de kommende månedene.

Formannskapet avrundet møtet i fellesorganet ved å takke for deltakselen fra de assosierte statene, og takket generaldirektør Manservisi, generaldirektoratet for innenriksaker, da dette var hans siste rådsmøte før han går over i ny stilling (Ankara).